

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Ozaveščanje javnosti o pomenu čebel in čebelarških proizvodov ima pomembno vlogo pri prizadevanjih za zaščito čebel in čebelarškega sektorja. S tem prispevamo k zmanjševanju revščine, izkoreninjanju lakote ter ohranjanju zdravega okolja in njegove biotske raznovrstnosti.

Čebelarstva zveza Slovenije s podporo Republike Slovenije
predlaga Združenim narodom, da

20. maj postane **SVETOVNI DAN**
ČEBEL.

Pomen čebel

Za zagotavljanje varnosti preskrbe s hrano v svetu

Čebele in drugi opraševalci so zelo pomembni za obstoj človeštva, saj bistveno prispevajo k varnosti preskrbe s hrano v svetu. Tretjina svetovne proizvodnje hrane oziroma vsaka tretja žlica hrane je odvisna od opraševanja, pri katerem imajo čebele najpomembnejšo vlogo.

Visokohranilni proizvodi, kot so: med, matični mleček in cvetni prah, prav tako večajo hranilno varnost. Živila, ki so odvisna od opraševalcev, prispevajo k zdravi prehrani, saj so bogat vir za telo nujno potrebnih hranil.

Za trajnostno kmetijstvo

Čebele z opraševanjem povečujejo kmetijsko pridelavo. Kulturne rastline, ki so odvisne od opraševanja, so pomemben vir prihodkov kmetov, predvsem majhnih in družinskih kmetij v državah v razvoju. Prav tako milijonom ljudi zagotavljajo delovna mesta in dohodek. Po podatkih mednarodne študije medvladne platforme za biotsko raznovrstnost in storitve ekosistemov (IPBES) iz leta 2016 je neposredno od opraševalcev odvisna med 235 in 577 milijard ameriških dolarjev vredna letna svetovna proizvodnja hrane.

Za okolje

Čebele s svojim delovanjem pozitivno vplivajo na celoten ekosistem in ohranjanje naravne biotske raznovrstnosti. Biotska raznovrstnost je namreč bistvena pri ohranjanju naravnih habitatov in s tem človeštva, saj zagotavlja hrano, kurivo, kisik, čisto vodo in zrak, stabilizira vreme in podnebje, povečuje

sposobnost prilagajanja spremembam, ustvarja in obnavlja rodovitnost zemlje, razstruplja in razgraja odpadke, oprašuje rastline, vključno s številnimi kulturnimi rastlinami, zatira škodljivce in bolezni kmetijskih pridelkov, ohranja genske vire, ki so ključni za razvoj novih vrst, zdravil in drugih proizvodov, ter prinaša kulturne in estetske koristi. Čebele so prav tako dober biološki indikator razmer v okolju. Z opazovanjem njihovega razvoja in zdravstvenega stanja je mogoče ugotoviti spremembe v okolju in izvesti morebitne potrebne ukrepe. Če se ne odzovemo na tovrstna opozorila, so lahko posledice pozneje še hujše.

Ogroženost opraševalcev

V zadnjem času predvsem na območjih intenzivnega kmetijstva čebele vse bolj ogrožajo okoljske nevarnosti. Njihovo naravno okolje se krči, pogoji za preživetje in rast pa postajajo vse slabši. Medovita območja izginjajo zaradi vse številčnejših monokultur in spremenjene ter intenzivnejše tehnologije obdelovanja travnišč, ki čebelam le v kratkih obdobjih zagotavljajo potrebno hrano, ki je precej manj raznovrstna kot v preteklosti. Tako smo priča slabši rasti čebeljih družin. Zaradi njihove manjše odpornosti in globalizacije, ki omogoča širjenje škodljivcev, so tu tudi nove bolezni čebel.

20. maj – svetovni dan čebel

Predlagamo, da se svetovni dan čebel zaznamuje v mesecu maju, ko so na severni polobli čebele najdejavnejše in zaradi povečanega števila njihovih družin začnejo rojiti, kar je njihov naravni način razmnoževanja. V tem času so čebele najštevilčnejše in potreba po opraševanju največja. Na južni polobli pa je jesen, čas spravila čebeljega pridelka ter s tem dnevi in tedni medu.

20. maj je tudi rojstni dan Antona Janše (1734–1773), ki velja za pionirja sodobnega čebelarstva in enega največjih strokovnjakov za to področje v tistem času. Bil je prvi učitelj sodobnega čebelarstva na svetu, ki ga je cesarica svetega Rimskega cesarstva Marija Terezija imenovala za stalnega učitelja na novi šoli za čebelarstvo na Dunaju. Imenovanje je podprl tudi takratni svetovni čebelarski strokovnjak A. G. Schirach.

Prispevek Antona Janše k začetku sodobnega čebelarstva je izjemnega pomena. Zbran je v dveh knjigah: *Abhandlung vom Schwärmen der Bienen* and in *Vollständige Lehre von der Bienenzucht*.

Slavo je dosegel že pred smrtjo leta 1773. Po letu 1775 so morali vsi državni učitelji čebelarstva čebelarstvo učiti po njegovih naukih.

Njegovo življenje in delo sta opisana v številnih čebelarskih knjigah, med njimi tudi v knjigi *The World History of Beekeeping and Honey Hunting* avtorice Eve Craine iz leta 1999.

Zakaj Slovenija?

Slovenci so bili vedno narod čebelarjev. Slovenija se s petimi čebelarji na 1.000 prebivalcev v tem pogledu uvršča v sam svetovnih vrh in čebelarstvo je tu pomembna kmetijska dejavnost z dolgo tradicijo. Slovenski čebelarji so v svetu znani po svoji strokovnosti in naprednih čebelarskih tehnologijah ter po edinstvenih slovenskih zgodovinskih posebnostih, kot so: pobarvane panjske končnice, čebelnjaki in tradicionalni panji ter seveda po znameniti kranjski čebeli.

Čebela, predvsem kranjska čebela (*Apis mellifera carnica*), ki je avtohtona slovenska vrsta čebele in druga najbolj razširjena vrsta na svetu, je del slovenske nacionalne identitete. Slovenija je tudi edina država v Evropski uniji, ki je zakonsko zaščitila svoje čebele.

Do zdaj izvedene ključne promocijske dejavnosti

Paviljon »Čebelji svet«

Eden ključnih elementov v svetovni kampanji za svetovni dan čebel je interaktivni paviljon »Čebelji svet«, ki ga je obiskalo že več tisoč obiskovalcev z vsega sveta.

Šestmetrski paviljon v obliki kupole, ki meri v višino 3,1 metra, je sestavljen iz lesenih šesterokotnikov in simbolizira čebelje celice, združene v obliko satja.

Paviljon predstavlja svet čebel z navidezno resničnostjo, brenčanjem čebel, doživljanjem resničnega panja s pristnim vonjem propolisa in s številnimi drugimi zanimivostmi, ki jih omogoča sodobna tehnologija.

Evropski medeni zajtrk

Slovenska pobuda za uvedbo »evropskega medenega zajtrka« temelji na projektu Medeni zajtrk, ki se je v Sloveniji začel pred sedmimi leti, ko so slovenski čebelarji otrokom v vrtcih in šolah prvič ponudili svoj med za zajtrk. V okviru te letne izobraževalne in promocijske akcije so organizirane različne predstavitve in delavnice, da bi se pomen lastne oskrbe s hrano bolj približal otrokom s poudarkom na ohranjanju čistega in zdravega okolja ter podeželja. Projekt se osredotoča tudi na ozaveščanje drugih ciljnih skupin o vlogi zajtrka kot pomembnega dnevnega obroka za zdrav način življenja.

Ali veste, da ...

- Čebele oprašujejo kar 170.000 vrst rastlin.
- Brez čebel ne bi bilo toliko različnih vrst sadja in zelenjave ter tako lepih barv na travniku.
- Vsaka tretja žlica hrane na svetu je odvisna od opraševanja.
- Čebele in drugi opraševalci bistveno prispevajo k varnosti svetovne preskrbe s hrano. Opraševanje letno prinese med 235 in 577 milijard ameriških dolarjev.
- Čebelja družina je tako velika kot majhno mesto. V njej živi od 30.000 do 60.000 čebel.
- Čebelja matica je edina, ki leže jajčeca. Dnevno izleže tudi do 2.000 jajčec. Od 20.000 vrst čebel se samo ena širše uporablja za komercialno proizvodnjo medu.
- Medonosne čebele zamahnejo s krili 11.400-krat na minuto, zato slišimo značilno brenčanje.
- Medonosne čebele so edina vrsta, ki po piku umre.
- Za kilogram medu morajo čebele obleteti 4 milijone cvetov in preleteti štiri dolžine ekvatorja.

BEE with us!

www.worldbeeday.org

Instagram

#wbeeday

#worldbeedayinitiative